

Ateneu

El Ateneo

REVISTA DEL ATENEO OBRERO DE OLOT

PRECIOS DE SUSCRIPCIÓN		
Socios	al año	1 Ptas.
No socios	"	2 "
Gratis á los Sres. protectores		

REDACCIÓN Y ADMINISTRACIÓN
EN LA SOCIEDAD
 Calle Fontanella, n.º 5

De los trabajos firmados
 son responsables sus autores.
 No se devuelven origina-
 les.

LES COOPERATIVES

III

Len el meu concepte compren-
 siva y completa definició par-
 ticular (1) d' aquestes societats do-
 nada en el meu anterior article, mar-
 ca, y aixís ho vaig indicar lo que
 constitueix l'essencia y fonament d'e-
 lles.

Ara be: particularment en tres mo-
 ments de la vida económica y mer-
 cantil se fa altament útil y fins im-
 prescindible la supressió d'aquell ele-
 ment intermediari: en el moment de
 la *producció*, en el moment de *con-*
súm y en aquell altre moment en que
 es fa precis recórrer al *crédit*; en
 quins moments, si la supressió te
 efecte, naix la cooperativa en una de
 ses tres conegudes formes: *de produc-*
ció, *de consúm* ó *de crédito*.

(1) A Alemania, á Bélgica y á Fransa queden
legalment definides dites societats, diguent en
 essencia que son aquelles associacions compostes
 d'un nombre variable de socis com de aportacions,
 afegint la belga que dites aportacions no son ana-
 genables á terceres persones.

La cooperativa anomenada de
producció te per objecte suprimir
 l'intermediari *amo* ó *patró* pera es-
 serho els obrers al ensemps que ope-
 raris ó treballadors, entregant direc-
 tament al mercat les obres de la seva
 producció. La cooperativa anomena-
 da de *consúm*, te per objecte suprimir
 l'intermediari *comerciant* pera esser
 els obrers al ensemps que magatze-
 mistes venedors al detall. La Coope-
 rativa anomenada de *crédit*, te per
 objecte suprimir l'intermediari *pres-*
tamista pera esser els obrers al en-
 semps que *prestadors*, *prestataris*.

Aquesta idea general casi-be vul-
 gar pero exacte de les cooperatives
 en cada una de ses tres formes indica-
 des, la crech necessaria d'un millor
 desenrotllo.

La societat cooperativa de pro-
 ducció he dit que tenia per objecte
 suprimir l'amo, director ó empresari
 pera que l'obrer sigui obrer y em-
 pressari, director ó amo. Necessita
 per lo tan aquesta societat com á ba-
 se ó fonament dels seus Estatuts que
 la direcció de l'empresa estigui con-
 fiada á un obrer (ó encara millor á
 una Junta) direcció que durará per

un temps limitat en quin dia de terminació serà reemplaçat ó reemplaçada per un ó per un' altre. També exijirà que un ó més obrers dediquin part de les seves ocupacions á treballs de propaganda convertintse per un moment en veritables viatjants de comers, perque avuy sense propaganda no hi ha industria possible sobretot si aquesta s'ha de implantar de nou.

Aquesta mena de societat cooperativa la crech de molt difícil implantació. Un distingit autor francès confessa que les societats cooperatives de producció, que desde l'any 1848 s'han anat establint no han tingut éxit y si bé á Inglaterra n'hi ha encara moltes, es degut indubtablement á la particularitat del caracter anglés que fa que aquestes institucions allá més que altre lloch tinguin estada. Compreses en aquest mateix grupu son citades les que tenen per objecte l'adquisició de cases pels obrers que á n'els Estats-Units, Inglaterra y fins á Alemanyia disposen de grans capitals que son repartits en diferenta forma atenent ja á l'edat, ja á les condicions personals ja entregantho á la sort. Tinch noticia que en l'any 1898 s'en fundá una á Paris de cooperativa de producció que está donant bons resultats. La falta, no obstant, d'aquestes societats tots els tratadistes están de conformitat en atribuir-la á la insuficiencia de capitals, á la falta de disciplina y també á la manca, en general, de coneixements directius. Aixó no vol dir que en un cas determinat segons les circumstancies y sobretot limitant l'ingrés á elles aquestes societats no puguin donar positius resultats; jo 'n podria presentar alguns exemples.

De la més alta trascendencia y efectivitat práctica son les de *crédit* y les de *consúm*.

Aquesta última hem dit que tenia per objecte suprimir el magatzemista anant els obrers als llocs de producció á comprar á l'engrós pera després vendre al detall. En la formació d'uns Estatuts se requireix comptar ab un ó més obrers dedicats en dies y hores determinades á la venta al detall y obrers intel·ligents pera les compres á l' engrós, aixís com un comptador hábil que descomptats els gastos generals sábiga repartir el preu pera la venta al detall y necessitantse aixís mateix un cos directiu pera l' inspecció de les operacions. Aixó com á fonamental en son caracter, si be poden cambiarse els noms y fins fer els cárrechs individuals ó colectius segons el nombre d' associats y les necessitats que en cada cas s' ofereixin.

La primera d' aquestes societats se fundá en l'any 1843 A Fransa cada dia s'están organisant cooperatives de consúm ab éxit extraordinari. Llegeixo que en l' any 1897 hi havia en dita nació 1.311 d' aquestes societats y ja en l'any 1899 n'hi havia 1.449 y avuy segons datos més recents aquesta xifra ha augmentat considerablement. A Alemanyia fa poch anys se n'hi comptaven d' importants 512 que reunien un total d' uns 431.439 socis, havent repartit un sobrant d'uns deu millions de marches, provinent de les ventes. Aquí, com abans, hem de dir que hont la cooperació está més extesa es á Inglaterra, donchs que, segons datos que tinch gayrabé no hi ha població per poca que sigui la seva importancia que no n'hi hagi al menys una: en una població de la importancia d'Olot no 's contentarien ab una sola. Fa set ó vuyt anys que n'hi havia unes 1.172 que sumavan un capital de 144 millions.

Aquesta classe de societat cooperativa en nostra població crech podria donar positius resultats y seria de gran profit pera l' obrer. Per aixó aplaudeixo l'idea que hi ha de fundarne una y estimo que la seva organització serà un model donat el reconegut talent y fonsos coneixements de les persones quins noms conech y que s'han posat al davant del moviment. L' exemple d' algun altre passada institució anàloga, que fracassá, no ha d' esser motiu als obrers pera desconfiar de l' éxit que pugui tenir la que's va à fundar en la que hi poso molt falagueres esperances, donchs aquell éxit depent, en aquestes societats del seu mecanisme intern aixís com d'una vigilancia exquisita. Espero, donchs, desde aquest lloch tenir la alta satisfacció de donar á coneixer tau útil obra.

Respecte á les dificultats que 's puguin originar una vegada sigui un fet la seva implantació, no les crech difícils de corretjir donchs lo que alguns autors diuen de la dificultat de sa gestió administrativa ab una estudiada y cuidadosa redacció dels Estatuts pot evitarse ab relativa facilitat. També 's pot evitar fent que l'encarregat d'ella sigui una persona de responsabilitat y d'honradesa intaxtable. En cambi aquesta societat te una ventatja important y es la simplicitat de ses operacions y'l no requerir grans capitals de moment, com els necessita la de *producció* qu' obliga als obrers moltes vegades á recórrer al préstam; no quedant aixís compromés, en últim cas, l'ahorro del obrer.

Y parlém de les de *crédit*.

La societat cooperativa de *crédit* te per objecte facilitar al obrer en un moment determinat una quantitat sortida dels fonsos de la mateixa so-

cietat comptant ab la garantia *personal* del obrer *prestatari* ó be sortida d' un establiment extrany comptant ab la garantia *personal social* de la societat obrera qui en algun cas pot convertirse en prestataria també y respont ab son *crédit social*. Per lo indicat se compendrà desseguida l'importancia grandíssima que tenen aquestes societats y no extranyará 'l que s'hagin extés ab una rapidès considerable. A aquestes societats se les coneix ab el nom de Banchs-populars. Son objecte es, donchs, facilitar al obrer en un moment determinat un capital pera dedicarlo á una explotació pera la que se sent ab forces, ó be á la societat pera atendre á les necessitats precises dels seus associats. Aquestos préstams no'ls logralats, perque no podrien oferir garantia *real*: més organitzats d'aquest modo com la societat coneix al obrer soci (la seva honradesa, laboriositat, etc.) no te inconvenient en deixarli capital ab la sola garantia *personal* del obrer, ni tampoch te inconvenient un Banch ó altre establiment semblant deixar capitals á volta d'importancia á la indicada societat comptant únicament ab el seu *crédit personal social* ó sigui ab la societat de l'institució y forma moral de la mateixa. Es el cas, diu un tratadista, de la substitució del *crédit real* pel *crédit personal*. Y aixó no tinch pas de dir que facilita en més d'una ocasió obrir un camp á un obrer que d'altre manera sempre seria operari, ó (al menys d'una consideració social molt respectable á la entitat cooperativa que's fa per de prompte imprescindible comptar ab ella dintre de la localitat.

En els Estatuts que 's formin pera aquestes societats, s'ha de comptar

ab una Junta directora aixís com ab un Cos inspectiu de les operacions y de les situacions dels associats, aixís com han d' exigirse certs requisits personals pera l' ingrés.

Es citada com á model d'aquesta mena de societats la fundada en l'any 78 á Angers pel P. Ludovico de Besse. Aquest banch popular al cap de cinch anys d'existencia comptava ab 300 associats y rescenment el seu capital social s' eleva á alguns milers de franchs y sos documents son descomptats pel Banch de Fransa, aytal es el cr dit ilimitat que mereix.

La primera d' aquestes societats se fundá á Berlín essent l'ànima de la fundación un obrer dorador, anomenat Biski y en la actualitat á Alemanya passen de 3.000. A B lgica diu una Revista, aquestes societats posseeixen grans capitals y' ls presten al m dich inter s del 1 y $\frac{1}{2}$ per cent als obrers de bones costums y treballadors. M s aquí hem de tornar á repetirlo d'ab ns; hont sembla que n'hi ha més número y sa organisi n es m s perfecte es á Inglaterra. Pera demostrarho citar  un cas: la Societat de fusters y ebanistes, compta ab més de 30.000 socis y te un ingrés anual aproximadament de 1.100.000 ptes. segons datos que fa poch temps vaig adquirir. Y n'hi ha á Russia, á B lgica, á Fransa, etc.

L' inconvenient que's pot oferir en aquestes cooperatives es l'abús que's pugui fer del pr stam y de la consideración personal; m s queda molt mitigat aquest inconvenient si en els Estatuts s'hi fa constar un limit y al ensemps se constitueix un C s consultiu compost de varis obrers socis de entre 'ls que s'hagin distingit per son criteri y acertada gestión en el govern.

Resumint, donchs, dir : que la de

producción va á obtindre pels associats els beneficis que ordinariament pertany al director, amo   empresari; que la de *consum* va á obtindre l' abaratiment de les primeres matèries, y que la de *cr dit* se dirigeix á obtindre capitals á un inter s insignificant ab la garanti  personal solsament: que aix  constitueix l' essencia y car cter propi d'aquestes societats y que qualsevol altre objecte que se 'ls hi assigni   qualsevol ampliación que 's fassi ja no es característich de les cooperatives; y que la seva esfera d'acción es purament econ mica.

Un' altre dia parlarem encar que breument també de l'importancia que tenen aquestes societats, del concepte que han merescut á distingits autors de la possibilitat de sa constitución y en fi de la consideración legal que tenen á Espanya.

EDUART BASSOLS Y MASSI .

L' Obrer y el bon parlar

No hi ha vici m s inexplicable que 'l mal parlar.

Si l'home s'abandona á molts dels vicis que'l rebaixen á una categoria inferior á n'els irracionals es perque al entregarshi experimenta sensacions agradables, per més que á no tardar li vinga el sufriment y malestar que necessariament esdevé á n'els que trenquen les lleys inflexibles establertes per la naturalesa.

Té explicació que l'home s'aficioni à n'el joch perque té provabilitats de guanyarhi quartos. Té explicació que begui hasta emborratxarse perque li agrada saborejar les begudes alcohòliques. El peresós gosa están en l'inacció perque no cansa els seus adormits membres; el luxuriós s'entrega à n'els plaers carnals perque experimenta un pler momentani encara que casi sempre li'n segueixen inombrables sufriments. El lladre roba per posseir riqueses sense que li costin gayres trevalls; y, aixis podriem anar seguint tots els vicis y veuriem que tots tenen algun punt d'apoyob que arraparse. Més quan busquém un motiu que'ns serveixi d'excusa per mal parlar no el trovém. Si embrutim la nostra boca, vomitant paraules que semblen més aviat lladruchs de besties casulanes ó grinyols de fera que no pas sons articulats per l'*Homo sapiens* del naturalista Linneo, es sencillament perque som uns degradats; perque en la continua lluyta que en el nostre jo sostenen la virtut y el vici, ens deixém dominar y arrastrar per aquest, sense que la voluntat tingui prou forces per fer triomfar la rahó.

El mal parlar de Deu es del tot il·lògich; perqué, una de dós: s'hi creu ó no s'hi creu; en l'últim cas es malparlar d'un ser imaginari y per lo tan es perdre el temps inutilment. Si per cas s'hi creu y sobre tot si 's creu en la justícia divina, encara es més fora de fonament; y propi de tontos ó de sers degradats ofendre descaradament y sense cap atenuant à n'el que ha de fiscalisar els nostres actes senyalantems el premi ó el càstich de que siguém mereixedors.

Els que mal-parlen se declàren culpables ells mateixos, prova lo que dihem el que si llegim els seus escrits hi trovarém expressat perfectament el seu pensament sense que per aixó hagin tingut de traslladar à l'escriptura paraules que al ser llegides per el públich les calificaría d'impropies de tota persona que vol passar per ben educada.

Molts creuen cosa difícilissima desvesarse del mal-parlar. No hi ha vici més facil d'abandonar si l'amor propi, si la dignitat y el desij de mereixer la consideració d'home ben educat s'uneixen à la pérdua d'una quantitat en metàlich, que 's pot destinar si's vol à satisfer capritxos dels socis de la Lliga del bon mot, que pot ferse entre companys.

L'experiencia ens ha ensenyat que son certs y del tot eficassos els nostres concells.

Com à prova vaig à ressenyar un cas rigorosament històrich: Fa poch anys se trobaven reunits à Barcelona, en una mateixa dispesa deu ó dotze joves de diferentes edats, de diferentes ideyes relligioses y polítiques, de diferente educació y posició social, però coincidien tots ells en un punt, y era que tots parlaven de la manera més indecent y asquerosa, principalment quan eren reunits al voltant de la taula à les hores de menjar. D'entre ells ni va haver un que donantse vergonya de parlar y sentir parlar d'aquella manera que més aviat semblava una reunió de idiots, que no pas estudiants de facultat y dependents de comers, va dilshi: companys ne fem un gra massa, aixó s'ha d'acabar; aviat en les nostres converses empleyarém més

les interjeccions que no pas les altres parts de l'oració gramatical; aviat usarem més paraules sobreres que no pas útils y necessaries per la clara expressió del pensament; aixís es que crech del tot convenient y necessari que tots nosaltres fem una lliga per la que quedarem obligats á pagar una pesseta de multa per cada mala paraula dita contra el nom de Deu, dels Sants ó de les coses sagrades, y deu céntims per cada paraula mal sonant que s'emplehi en la conversació; els fondos recullits en una guardiola els destinarem á la compra d'alguna cosa que tots tinguem dret á participarne. Ho posaren en práctica y d'aquesta manera tot-hom vigilava cuydadosament que no 's digués cap mala paraula que no pagués la multa. El primer dia anaren moltes pessetes y moltes pessetes de deu céntims á la guardiola; el segon dia ja no ni varen anar ni la meytat; el tercer dia poquissimes y al cap de vuyt dies no's feya un céntim per el fondo de réptils, com l'anomenaven irónicament en aquesta primitiva Lliga del Bon Mot.

A pesar de palparse ab els dits, de veureho ab els propis ulls y de no sentir ferir els seus oïdos ab paraules mal sonants; cap savia explicarse com havia sigut possible cambiar la llenga de réptil asquerós y repugnant per la llenga d'home racional y conscient de tots els seus actes.

Nosaltres creyém que va ser possible arrencar de sol arrel y ab tants pochos dies un vici que tan els dominava; perquè el mal parlar es un vici que no te cap punt d'apoyó ahont agafarshi; está en absolut faltat de la més petita base, no té excusa y á

pesar de ser l'home l'únich ser dels que poblen la Terra que té la lley del progrés, experimenta una degradació moral, un retrocés, un atavisme; y, l'ànima racional que posseeix l'home, al entregarse aquest á n'el vici del mal parlar, fa un salt enrera, deixa predominar la part animal sobre la racional, la materia encadena á n'el esperit.

RAMÓN PUJOLAR.

IDEALOGIA

DESDE mi mesa de trabajo, estoy contemplando un mágico rayo de sol, que alegre y juguetón como la sonrisa ignocente de una angelical criatura, entra por mi ventana como si me quisiera saludar con misteriosa alegría....

¡Oh! bien venido seas en mi morada sol benéfico. Tu que vienes de regiones tan elevadas, tu que eres el testigo perenne del paso en este mundo de mil generaciones; tu que siempre los hombres de todas las edades históricas y prehistóricas al contemplarte en tu magnitud y sobre tu magestuoso trono dorado han visto que llevabas en tu frente el entrecejo fruncido, como eterno filósofo y con tus intensos rayos atravesabas sin ninguna dificultad la atmósfera terráquea fecundando los campos, iluminando á los blancos con tu generosa eficacia, á los bronceados y á los amarillos y en fin, á todas

las criaturas que pululan en este mundo; sin querer saber si son humildes pastores los que reciben tus beneficios ú hombres de testas coronadas, con tanto afán iluminas la choza de un indigena africano como el esplendoroso palacio de un potente principe europeo, mimas con igual cariño al fuerte como al débil. ¡Oh justicia insignie!... ¡Oh prodigio de ventura!.... Dime por favor astro divino ¿Porqué cuando allá en las primitivas edades los hombres todos de hinojos te adoraban contemplándote mudos de estupor y admiración y en éxtasis con las manos juntas te suplicaban que no les abandonases y que les protegieses; también como ahora te mostrabas impasible á sus halagos y á sus ruegos que muchas veces estos eran mezclados con lágrimas?

¿Es que es ley universal que los individuos de las desiertas bóvedas aéreas han de hacer el bien sin inmutarse jamás, contemplando con semblante estoico las fases diferentes que el humano linaje va adquiriendo en la eternidad del tiempo, atendiendo á esta imperiosa é inaludible necesidad llamada progreso? ¡Oh! por mas que dejo vagar mi imaginación de criatura mortal, de ser infimo, no puedo adivinar ni remotamente, aun afuer de contemplar tu faz siempre férrea y ceñuda, el mas minimo hábito de tu misteriosa psicología. Déjame ¡oh sol! que yo te admire y me postre ante ti como se postraban aquellos rústicos y sencillos primitivos ante tu grandiosidad llena de vida; déjame que yo en nombre de mi linaje te salude y venere por que sin tu intervención en la tierra, nadie podría sustituir tu luz divina y bienechora, nadie podría fecundar

la vegetación, desaparecería la vida, el mundo seria una masa inerte, un vasto desierto lleno de obscuridad; se helaria la sangre de las venas de los principes, de los emperadores, de los humildes. Seria un cementerio eterno, una cripta tenebrosa, una mansión severa y horrible, un verdadero infierno de hielo, un cuerpo que se mecería constantemente en el espacio llevando en su seno el sueño de la muerte, como inri de algo que existió.

NICANOR MARULL.

SECCIÓN OFICIAL

(CRÓNICA)

Durante este mes falleció D. Ramón Descals, padre de nuestros socios D. Juan y D. Baudilio á los que, como á sus respectivas familias enviamos nuestro más sentido pésame.

(E. P. D.)

Con el mayor gusto hacemos público que debido sin duda á la indicación contenida en el anterior número de esta revista, ha aumentado la asistencia á las clases y aconsejamos á los padres que acudan al profesor en demanda de noticias respecto de sus hijos, para así estimularles más y más á que no hagan faltas y se apliquen como es debido.

Ateneo Obrero de Olot

Instrucción

La Junta Directiva de esta sociedad, siempre deseosa de que los hijos de los Sres. socios puedan adquirir el mayor grado de cultura moral é intelectual posible, y toda vez, que la gran parte de aquellos se ven privados de poder asistir, durante el dia, á otro Centro docente, por hallarse ocupados en alguna profesión; ha creado una Escuela Nocturna para adultos, la cual, con el apoyo del Ilmo. Ayuntamiento de esta Ciudad, está dirigida por los Sres. maestros titulares

D. Gervasio Trayter y D. Eudaldo Roca.

MATERIAS QUE COMPRENDE LA ENSEÑANZA

Religión y Moral	Gramática
Urbanidad	Aritmética
Lectura y Escritura	Geografía
y Nociones de Geometría.	

El estudio de las referidas asignaturas, más que teórico, será con aplicaciones á los usos más comunes á la vida del Obrero.

Ateneo Obrero, Olot y Noviembre de 1908.

HORAS DE CLASE

De 8 á 9 de la noche.